

KRATEK POVZETEK IN ZAKLJUČKI POSVETA o prenovi Strategije prostorskega razvoja Slovenije z dne 13. decembra 2016 v Kongresnem centru Brdo pri Kranju

Poglobljena tematska obravnava izbranih tem v sklopu prenove Strategije prostorskega razvoja Slovenije – SPRS

Uvod

Ministrstvo za okolje in prostor je 13. decembra 2016 v Kongresnem centru Brdo organiziralo četrti celodnevni posvet v sklopu prenove Strategije prostorskega razvoja Slovenije (SPRS). Na podlagi rezultatov predhodnih treh javnih posvetovanj o prenovi SPRS, zlasti osnutka ciljev prostorskega razvoja¹, ter prvega kroga delavnic poglobljene tematske obravnave izbranih vsebinskih področij² je bilo za identificiranih 6 t.i. stičnih ali specifičnih območij Slovenije. To so: urbana središča, suburbanizirano podeželje, suburbanizirana obmejna območja, nižja obmejna območja, gorska obmejna območja in gorska območja v notranjosti. Dopoldanski del je bil namenjen poglobljeni obravnavi usmeritev in ukrepov za uresničevanje strateških ciljev prostorskega razvoja Slovenije na prepoznanih specifičnih območjih, popoldanski pa poglobljeni obravnavi dveh izbranih tem - funkcionalnih urbanih območij in zelene infrastrukture.

Udeleženci delavnic

Delavnic se je udeležilo 75 predstavnikov: s področij različnih resorjev (23), gospodarstva (2), regionalnega (7) in lokalnega razvoja (7 občin, od tega 6 mestnih), interesnih združenj (1), nevladnih organizacij (2), javnih zavodov s področja zavarovanih območij (2), stroke (8), izvajalcev strateškega vrednotenja SPRS 2050 (3) in strateške presoje vplivov na okolje SPRS 2050 (2) ter strokovne službe pripravljavca SPRS in izvajalcev zunanje podpore (15).

---

¹ Več na:

http://www.mop.gov.si/fileadmin/mop.gov.si/pageuploads/podrocja/prostorski_razvoj/3posvetovanje_porocilo.pdf

² Izbrana vsebinska področja so: funkcionalna urbana območja, prostorske možnosti za nizkoogljeno družbo, podeželje in zelena infrastruktura ter gorska in obmejna območja; več:

http://www.mop.gov.si/si/delovna_podrocja/prostorski_razvoj_na_nacionalni_ravni/prenova_strategije_prostorskega_razvoja_slovenije/poglobljena_tematska_obravnava_kljucnih_tem_sprs_v_fokusnih_skupinah/

Potek posveta

V dopoldanskem delu srečanja so potekale tri uvodne predstavitve: o procesu prenove SPRS, o predhodnih fokusnih obravnavah izbranih tem ter o vlogi funkcionalnih urbanih območij v prostorskem razvoju.

Sledilo je delo po skupinah, kjer so udeleženci v 10 omizjih ob vnaprej oblikovanih vprašanih obravnavali, kateri cilji so najbolj relevantni za posamezna specifična območja in na kakšen način oz. s kateri ukrepi jih je mogoče doseči. Pri tem nas je zlasti zanimalo, ali so za doseganje strateških prostorskih ciljev na posameznih specifičnih območjih potrebni prilagojeni ukrepi ali prilagojen način njihovega izvajanja. Oblikovane predloge je moderator posameznega omizja predstavil na plenarnem delu ob zaključku dopoldanskega dela.

V popoldanskem delu posveta sta bili skupaj z iztočnicami za obravnavo v omizjih najprej predstavljeni vsebini – funkcionalna urbana območja in zelena infrastruktura. Sledile so delavnice v 7 omizjih o vlogi funkcionalnih urbanih območij na mednarodni, nacionalni in regionalni ravni ter o elementih in funkcijah zelene infrastrukture na nacionalni, regionalni in lokalni oz. mestni ravni. Ugotovitve so bile predstavljene plenarno.

Ključni poudarki razprave dopoldanskega dela posveta

- a) Na urbanih območjih je bil poseben poudarek dan cilju »upravljanje in vloga mestnih občin«, med ukrepi pa je bila posebej izpostavljena prenova. Termin javni potniški promet je bil spoznan kot preozek, zato se predlaga uporaba ustrežnejšega termina, trajnostna mobilnost.
- b) Suburbanizirano podeželje zahteva fleksibilnost ukrepov in različne oblike multimodalnosti pri zagotavljanju dostopnosti (npr. združevanje storitev).
- c) Na nižjih obmejnih podeželskih območjih je bil izpostavljen pomen povezave različnih sektorskih pristopov (npr. diferencirane politike in ukrepi), kar se je v sklepni razpravi pravzaprav pokazalo, da velja za vsa obravnavana območja. Potreba po razvoju ne bi smela biti uveljavljena na račun kvalitet prostora.
- d) Podobne zaključke so pripravila omizja, ki so razpravljala na temo suburbaniziranih obmejnih območij, ki so poudarila previdno varovanje z razvojno komponento ter pravočasna in racionalna določitev razvojnih prioritet.
- e) Dolgoročno regionalno planiranje je ključno tudi za nadaljnji skladen razvoj gorskih obmejnih območij, za katera je bil še posebej prepoznan pomen uveljavljanja javnega interesa pred zasebnim.
- f) Posebna pozornost v razpravi o gorskih območjih v notranjosti je bila namenjena usmerjanju razvoja v okvir obstoječih kapacitet, saj praviloma ni potrebe po poseganju v nov prostor, ter

podporo razvoju manjših središč za zagotavljanje storitev prebivalstvu na sicer redko poseljenih, odročnih območjih.

Na splošno so bile v razpravi opredelitve strateških ciljev SPRS 2050 prepoznane kot prave, podani so bili predlogi za nadaljnjo podrobnejšo obravnavo nekaterih od njih ali vsebinsko preoblikovanje ter logično združevanje vsebinsko zelo podobnih ciljev. V nadaljevanju procesa prenove SPRS bodo pripombe in predlogi glede vsebin in organizacije strateških in specifičnih ciljev SPRS 2050 podrobneje preučeni in smiselno revidirani.

Ključni poudarki razprave popoldanskega dela posveta

---

a) Funkcionalna urbana območja (FUO)

Razprava je potekala o vlogi somestij v FUO, o razvoju znotraj FUO ter na območjih, ki ne sodijo v FUO. FUO na mednarodni ravni so pomembne za krepitev konkurenčnosti v odnosu do drugih urbanih središč izven Slovenije: nacionalno središče do bližnjih čezmejnih ter tudi nacionalnih središč, slovenska regionalna središča pa do regionalnih središč sosednjih regij. Za krepitev konkurenčnosti je pomembna vloga prometa ter prometne infrastrukture (mednarodna letališča, luka, prometna vozlišča in koridorji).

Kot pomembna somestja v mednarodnem prostoru je bila izpostavljena vloga mednarodnih povezav nacionalnega središča do Dunaja, Benetk, Budimpešte, Prage, Bratislave ter vloga Ljubljane v odnosu do nacionalnih središč na zahodnem Balkanu. Predvsem obmejna somestja so pomembna za ohranjanje nacionalnega vpliva in prostorskega ravnotežja. Somestjem in krepitvi njihove vloge je treba nameniti večjo sistemsko podporo, večjo podporo si zaslužijo tudi mestne občine.

V SPRS določena središča nacionalnega in regionalnega pomena so udeleženci delavnice prepoznali kot ključna za krepitev (ohranjanje) policentričnega sistema. Središča nacionalnega pomena naj še naprej zagotavljajo ključne javne funkcije, kot so zdravstvo – splošne bolnišnice, uprava, trajnostna mobilnost, šolstvo – srednje šole, sodstvo in funkcije na področju ravnanja z odpadki. Izpostavljena je bila vloga raziskovalnih in univerzitetnih središč ter pomen nacionalnih središč na kulturnem področju tudi v čezmejnem prostoru. Kot pomembne regionalne funkcije, ki se razvijajo in zagotavljajo znotraj FUO so javne funkcije (šolstvo, zdravstvo, kultura), oskrba, stanovanjska oskrba. Za območja FUO je bilo predlagano oblikovanje skupnih energetski konceptov.

b) Zelena infrastruktura (ZI)

Udeleženci so se strinjali, da ZI zagotavlja številne funkcije, kot so ekološke, okoljske, klimatske, socialne, kulturne, strukturno-morfološke, gospodarske, da pa se njihova vloga razlikuje glede na raven: mednarodna, nacionalna, regionalna, lokalna, mestna. Kot njene sestavne dele so prepoznali različne elemente: območja, povezave, stopalne kamne, ki delujejo kot medsebojno povezano omrežje naravno ohranjenih in polnaravnih območij za vzdrževanje naravnih ekoloških procesov, kakovosti zraka in vodnih virov ter prispevajo k zdravju in kakovosti življenja prebivalstva. Ključna

načela za vzpostavitev sistema zelene infrastrukture so heterogenost elementov in sistema v celoti, povezljivost med njimi ter multifunkcionalnost. Predstavljen je bil okvirni koncept zelene infrastrukture na nacionalni ravni za Slovenijo, ki jo sestavljata dve glavni območji – Alpe in Dinaridi ter rečni koridorji Save, Drave, Mure in Soče, preko katerih se navezuje na ZI v širšem območju, s čemer izpolnjuje načelo povezljivosti. Heterogenost je zagotovljena z vključitvijo krajin z veliko pestrostjo reliefa in površinskega pokrova, kar omogoča izpolnjevanje različnih funkcij in multifunkcionalnost. Na strukturo ZI na nacionalni ravni se navezujejo sistemi na drugih ravneh, regionalni, lokalni oziroma mestni. V okviru obravnav ZI so udeleženci k izvirnim predlogom dodali dodatne predloge sestavnih delov ZI na posameznih ravneh, opredelili elemente ter označili pomembnejše funkcije ZI.

Zaključki posveta

Posvet je v veliki meri potrdil potrebo po uvedbi prilagojenih ukrepov za doseganje ciljev SPRS 2050 po posameznih (razvojno) specifičnih območjih, ki se je pokazala že pri vsebinski obravnavi v okviru fokusnih tematskih skupin. Hkrati pa je izpostavil tudi potrebo po nadaljnji poglobljeni razpravi in obravnavi določenih vprašanj.

Iz zaključkov razprave različnih omizij je mogoče izluščiti nekatere ključne skupne poudarke, neodvisne od posebnosti posameznega obravnavanega območja. To je predvsem potreba po usklajevanju interesov med vsemi akterji in medsektorskem sodelovanju na najvišji ravni. Pri tem je bilo izpostavljeno, da se morajo potrebe po poseganju v nov prostor predhodno preveriti s pomočjo analiz stanja v prostoru, ki temeljijo na ustreznih podatkih (ang. evidence based). Poleg tega je bil kot ključen ukrep poudarjen pomen izobraževanja na vseh ravneh za izboljšanje ozaveščenosti o vprašanih urejanja prostora strokovnjakov in širše javnosti.

Izpostavljena je bila tudi odsotnost aktivne prostorske, urbane in krajinske politike. Hkrati pa so velika pričakovanja položena v proces prenove prostorske zakonodaje, ki med ključnimi novostmi prinaša ponovno vzpostavitev prostorskega planiranja v povezavi z razvojnim načrtovanjem na regionalni ravni.